

საქართველოს გარემოს დაცვის და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს

სკოპინგის დასკვნა # 72

18.07.2019

საერთო მონაცემები

საქმიანობის დასახელება: გარდაბნის მუნიციპალიტეტში, სოფ. გამარჯვებაში ზეთის გადამამუშავებელი (ნარჩენების აღდგენა) საწარმოს მოწყობა-ექსპლუატაცია;

საქმიანობის განმახორციელებელის დასახელება და მისამართი: შპს „ალფა“ გარდაბნის მუნიციპალიტეტი, სოფ. გამარჯვება;

საქმიანობის განხორციელების ადგილი: გარდაბნის მუნიციპალიტეტი, სოფ. გამარჯვება;

განცხადების შემოსვლის თარიღი: 15.05.2019

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელის შესახებ: შპს „BS Group“;

ძირითადი საპროექტო მონაცემები

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით, სამინისტროში შპს „ალფას“ მიერ წარმოდგენილია გარდაბნის მუნიციპალიტეტში, სოფ. გამარჯვებაში ზეთის გადამამუშავებელი (ნარჩენების აღდგენა) საწარმოს მოწყობა-ექსპლუატაციის სკოპინგის ანგარიში.

ზეთის გადამამუშავებელი საწარმოს მოწყობა დაგეგმილია სოფ. გამარჯვებაში, არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთზე. ტერიტორიის საერთო ფართობია -1574კვ.მ (ს/კ 81.07.13.343). ტერიტორია კერძო საკუთრებაშია და იჯარით არის გაცემული შპს „ალფაზე“.

საწარმოდან უახლოესი დასახლებული პუნქტი (სოფ. გამარჯვება) აღნიშნული ტერიტორიის დასავლეთით მდებარეობს, ხოლო უახლოესი მოსახლე საპროექტო საწარმოდან დაშორებულია 340 მეტრით. ტერიტორიის მიმდებარედ თბილისის შემოვლითი - საერთაშორისო მნიშვნელობის გზა მდებარეობს საწარმოს ჩრდილოეთით, მისგან 90 მეტრში.

დასავლეთით 170 მეტრში ფუნქციონირებს ავტოგასამართი სადგური. ტერიტორიის გარშემო ძირითადად განთავსებულია სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთები.

დაგეგმილია ძრავის, სინთეტიკური და ნახევრად სინთეტიკური ზეთების გამოყენების შემდეგ, წარმოქმნილი ნარჩენი ზეთების ტერიტორიაზე შემოტანა, დროებითი დასაწყობება, მათი გადამამუშავება შემდგომი გამოყენებისთვის და მიღებული პროდუქციის საწარმოო ტერიტორიიდან გატანა - მისი რეალიზაცია. ზეთების

გადამუშავება წარმოებს გაცხელებით და აბსორბენტის გამოყენებით. აბსორბენტად გამოყენებული იქნება ბენტონიტური თიხა. ნარჩენების შემოტანა მოხდება ადგილობრივ ბაზრიდან და ასევე დაგეგმილია საზღვარგარეთიდან შემოტანა. ბენტონიტური თიხა შესყიდული იქნება ადგილობრივ სამომხმარებლო ბაზარზე.

საწარმოში დაგეგმილია ტექნოლოგიური აღჭურვილობის განთავსება (რეაქტორები, რეზერვუარები, დამაკავშირებელი მილები). თითოეული მათგანი დამზადებულია უჟანგავი ლითონის მასალისაგან, ტექნოლოგიური ციკლი ავტომატიზირებულია. საწარმოს ყველა დანადგარისათვის განკუთვნილი ფართობი შეადგენს 300 მ²-ს. აღნიშნული ტერიტორია დაიფარება ტენგაუმტარი ზედაპირით, მოექცევა სახურავის ქვეშ, ხოლო პერიმეტრი შემოსაზღვრება 25 სმ. სიმაღლის ტენგაუმტარი მასალის კედლით.

ნარჩენი ზეთების ტერიტორიაზე შემოტანა მოხდება ლითონის 200 ლიტრი ტევადობის კასრებით, ან ავტოცისტრნებით, რომლებიდანაც ზეთი ელექტროძრავის საშუალებით ჩაისხმევა ნედლეულის რეზერვუარში. რეზერვუარი წარმოადგენს უჟანგავი ფოლადის მასალისაგან დამზადებულ ლითონისავე სადგამებზე განთავსებულ ცილინდრული ფორმის ჭურჭელს, მოცულობით 20კუბ.მ.

ნედლეული ელ. ძრავის საშუალებით ჩაისხმევა ღუმელ-რეაქტორის რეზერვუარში, რომელშიც ასევე ჩაიყრება ბენტონიტური თიხის შესაბამისი რაოდენობა და მოხდება მიღებული ნარევის გახურება. ზეთის ტემპერატურის 100-120°C-მდე მიყვანისთანავე მოხდება სპეციალური ონკანის გაღება და წარმოქმნილი ორთქლი გადაადგილდება ღუმელ-რეაქტორთან ჰერმეტიკულად დაკავშირებული ლითონის უჟანგავი მასალისაგან დამზადებულ მილში, რომელიც გაივლის მაცივარ-დანადგარში. აღნიშნულ ტემპერატურაზე წარმოქმნილი ორთქლი განიცდის კონდენსაციას და მიღებული წყალი წყლის რესივერის ონკანის გაღების შემდგომ ჩაედინება წყლის რესივერში - ლითონის ჭურჭელში, რომელიც იცლება ე.წ. წყლიან-რეზერვუარ მაცივარში, რის შემდგომ იკეტება წყლის რესივერის ონკანი და ხდება რეაქტორში ტემპერატურის გაზრდა 170-320°C მდე. ხდება ზეთის მსუბუქი ფრაქციების გამოყოფა. ზეთის მსუბუქი ფრაქციები ჩაედინება პირველ რესივერში, რომელშიც ამავე დროს ხდება ზეთის მორევა ფრთიანი მომრევის საშუალებით. პირველი რესივერიდან ზეთის მსუბუქი ფრაქცია იცლება 2 რეზერვუარში. მსუბუქი ფრაქციის რესივერში ცხელი ზეთის ჩადინებისას ადგილი აქვს ზეთის ორთქლის გამოყოფას, რომელიც რესივერის ზედა ნაწილთან მიერთებულია ლითონის მილით გავლით ორთქლი გადაადგილდება წყლიან რეზერვუარში, რა დროსაც ადგილი აქვს ატმოსფერულ ჰაერში ნახშირწყალბადების ორთქლის გამოყოფას. აღნიშნული ღონისძიება უზრუნველყოფს ტექნოლოგიური პროცესის უსაფრთხო მართვას.

ამ ეტაპის დასრულებისთანავე იკეტება მაცივარ-კონდენსატორის ონკანი და იწყება ღუმელ რეაქტორში ტემპერატურის გაზრდა, რაც უზრუნველყოფს ზეთის მძიმე ფრაქციების ორთქლის წარმოქმნას. მაქსიმალური ტემპერატურა შეადგენს 420-425°C-ს. ტემპერატურის 320-425°C -ის ინტერვალში ადგილი აქვს ზეთის მძიმე ფრაქციების მიღებას. მიღებული ზეთის მძიმე ფრაქცია ნავთობპროდუქტებით დაბინძურებული ბენტონიტური თიხა ელ. ძრავის მოქმედებაში მოყვანით ჩაედინება წყლიან

რეზერვუარში, სადაც ხდება ზეთის გაცივება 150°C ტემპერატურამდე. შემდგომ ზეთი ჩაედინება ფრთიან რეზერვუარში. აღნიშნულ რეზერვუარში ადგილი აქვს ზეთის მრავალჯერად მორევას და დაყოვნებას 2-4 საათის განმავლობაში, რის შემდგომ მეორე რესივერიდან მექანიკური ფილტრის გავლის შემდგომ მიღებული ნარევი გადაიქაჩება ზეთის მძიმე ფრაქციების შესაბამის 2 რეზერვუარში. რეზერვუარები წარმოადგენენ ლითონის 20კუბ.მ. მოცულობის ჭურჭელს - ცისტერნებს.

ყოველი ციკლის დროს რეზერვუარში 150°C-მდე გახურებული ნარჩენის ჩაყრისას წყალი ორთქლდება. წყლის დონის შევსება ხდება პერიოდულად. მექანიკური ფილტრის დასუფთავება ხდება ყოველი ციკლის დამთავრების შემდეგ. ნავთობპროდუქტებით დაბინძურებული ბენტონიტური თიხა ჩაიყრება ლითონის კასრებში, რომლებიც განთავსდება საწარმოს ტერიტორიაზე გამოყოფილ, სახურავის ქვეშ მოქცეულ დაბეტონებულ ზედაპირზე და გაუკეთდება შესაბამისი მარკირება.

საწარმოში საწვავად გამოყენებული იქნება დიზელის საწვავი. მოხმარებული დიზელის საწვავის რაოდენობაა 32000ლ/წელიწადში.

საწარმოში დაგეგმილია 600 ტონა/წელ ნედლეულის გადამუშავება. მიღებულ პროდუქტს წარმოადგენს აღდგენილი ზეთი, რომლის რაოდენობა ტოლია 510 ტონა წელიწადში, რაც დამოკიდებულია ნედლეულის ხარისხობრივ მაჩვენებლებზე. წარმოების პროცესში გამოყენებული ბენტონიტური თიხის მაქსიმალური რაოდენობა 150 ტონა/წელიწადში, ხოლო ნარჩენის სახით მიღებული ზეთით დაბინძურებული ბენტონიტური თიხის რაოდენობა შეადგენს 210 ტონას წელიწადში.

საწარმოს სამუშაო რეჟიმი შეადგენს 260 სამუშაო დღეს, 8 საათიანი სამუშაო რეჟიმით. დასაქმდება 10 ადამიანი.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, საწარმოში წყლის გამოყენება გათვალისწინებულია ტექნოლოგიურ ციკლში, ასევე სასმელ-სამეურნეო მიზნებისთვის. ტექნოლოგიურ ციკლში წყალი გამოიყენება მაცივარ-დანადგარში ზეთის გაგრილების მიზნით, რა დროსაც გამოყენებული იქნება წყლის ბრუნვის ცირკულაციური სისტემა. საწარმოში დამონტაჟდება წყლის 20კუბ.მ. მოცულობის წყლის რეზერვუარი, საიდანაც მოხდება ყველა ტექნოლოგიური პროცესის უზრუნველყოფა წყლით.

წყალაღება ასევე დაგეგმილია ჭაბურღილიდან, რომელიც მოეწყობა საწარმოს ტერიტორიაზე, საიდანაც მოხდება რეზერვუარების შევსება. ხანძრის პრევენციის მიზნით გამოყენებული იქნება 20 ტონა მოცულობის რეზერვუარი.

საწარმო გეგმავს საკუთარი სასენიზაციო ორმოს მოწყობას, სადაც მოხდება საყოფაცხოვრებო ჩამდინარე წყლის ჩაშვება. ორმო დაიცლება პერიოდულად სპეციალური ტექნიკის საშუალებით ხელშეკრულების საფუძველზე. საწარმო-ჩამდინარე წყლის წარმოქმნას ადგილი არ ექნება.

ვინაიდან დაგეგმილია საწარმოს გადახურვა, სადაც უშუალოდ ხდება ნავთობპროდუქტებთან დაკავშირებული ოპერაციები (რეაქტორი, მზა პროდუქციის საცავები, ნავთობპროდუქტების გამცემი პუნქტი) დაცულია ატმოსფერული ნალექების მოხვედრისა და მათი გავრცელებისაგან, ამიტომ ტერიტორიაზე წარმოქმნილი სანიაღვრე წყლები არ დაბინძურდება ნავთობპროდუქტებით. უნებლიედ დაღვრილი ნავთობპროდუქტების ტექნოლოგიური ოპერაციებისათვის განკუთვნილ ფართობზე

თავიდან აცილების მიზნით აღნიშნულ ფართობზე მოეწყობა სალექარი შესაბამისი პარამეტრებით.

საქმიანობის სპეციფიკიდან გამომდინარე ადგილი აქვს საწარმოს უბნებზე მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევას ატმოსფეროში (აზოტის დიოქსიდი, ნახშირჟანგი, გოგირდოვანი ანჰიდრიდი, ჭვარტლი, ნახშირწყალბადების ორთქლი, ასევე დიზელისა და ბუნებრივი აირის წვის პროდუქტები).

აღნიშნულ ტერიტორიაზე ნიადაგის ნაყოფიერი ფენა არ არსებობს, ზედაპირი წარმოადგენს ტექნოგენურ გრუნტს, ხოლო საწარმოს ტექნოლოგიური დანადგარები განთავსებული იქნება ბეტონის ტენშეულწვეად ზედაპირზე. საწარმოს ტერიტორიაზე მიწის სამუშაოები დაკავშირებული იქნება მარტივი ტიპის ნაგებობის მშენებლობასთან, რომლისთვისაც ღრმა ფუნდამენტის მომზადება არ არის საჭირო.

საწარმოს ოპერირებისას წარმოქმნილი სახიფათო ნარჩენი ბენტონიტური თიხის და ზეთის ნარევის სახით მოგროვდება საგანგებოდ გამოყოფილ ტერიტორიაზე, ლითონის კასრებში. მუნიციპალური ნარჩენები გატანილი იქნება ადგილობრივი მუნიციპალიტეტის ნაგავსაყრელზე.

ტერიტორიის მიმდებარე ტერიტორიაზე ანალოგიური პროფილის საწარმოები არ მდებარეობს.

აღნიშნულ პროექტთან დაკავშირებით მიმდინარე წლის 7 ივნისს გარდაბნის მუნიციპალიტეტში, სოფელ გამარჯვების ადმინისტრაციული ერთეულის შენობაში სამინისტროს ორგანიზებით გაიმართა სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვა. განხილვას ესწრებოდნენ სოფელ გამარჯვების მოსახლეობა, საქმიანობის განმახორციელებელი კომპანიის შპს „ალფას“ და შპს „BS Group“-ის წარმომადგენელი.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ს ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი და გზშ-ს პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებები.

გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისთვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი

ინფორმაციის ჩამონათვალი

1. **გზშ-ს ანგარიში უნდა მოიცავდეს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მესამე ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
2. **გზშ-ს ანგარიშს უნდა დაერთოს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მეოთხე ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
3. **გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი** უნდა იყოს სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესასწავლილი

ინფორმაცია, გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;

4. გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:

- პროექტის საჭიროების დასაბუთება;
- პროექტის აღწერა;
- საწარმოს ინფრასტრუქტურული ობიექტების აღწერა;
- ტექნოლოგიური სქემა და დანადგარების აღწერა;
- საწარმოს ძირითადი ფიზიკური მახასიათებლები: საწარმოში დაგეგმილი დანადგარების სიმძლავრე, წარმადობა და მასშტაბი;
- საწარმოს განთავსების ადგილის გარემოს არსებული მდგომარეობის ანალიზი;
- დეტალური ინფორმაცია საწარმოს მიმდებარე ტერიტორიაზე განთავსებული ობიექტების შესახებ;
- საწარმოს ტერიტორიიდან უახლოესი მანძილი საცხოვრებელ სახლამდე, საავტომობილო ტრასამდე, მდინარემდე და სხვა უახლოეს სამრეწველო ობიექტამდე;
- ტერიტორიის GIS კოორდინატები;
- პროექტის ალტერნატიული ვარიანტები შესაბამისი დასაბუთებით: მათ შორის არაქმედების ალტერნატივა, განთავსების ალტერნატივა და გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული ალტერნატივა;
- საჭირო ინფრასტრუქტურის მოწყობის ეტაპზე დაგეგმილი სამუშაოების შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- ინფორმაცია ტექნოლოგიური ალტერნატივების შესახებ;
- ნედლეულის დასაწყობების მოედნების აღწერა;
- მზა პროდუქციის განთავსების მოედნის აღწერა;
- მზა პროდუქციის რაოდენობა;
- საწარმოში გამოყენებული ნედლეულის რაოდენობის შესახებ ინფორმაცია;
- საწარმოს ნედლეულით მომარაგება, ტრანსპორტირების უზრუნველყოფა და ნედლეულის და მზა პროდუქციის ტრანსპორტირებასთან დაკავშირებული საკითხები;
- საწარმო და სასმელ-სამეურნეო წყალმომარაგება, სამეურნეო ფეკალური და სანიაღვრე ჩამდინარე წყლების მართვის საკითხები; საასენიზაციო ორმოს პარამეტრები;
- ინფორმაცია საყოფაცხოვრებო მიზნებისათვის გამოყენებული ჩამდინარე წყლის მოწყობილობის შესახებ;
- წყლის ტექნოლოგიურ ციკლში გამოყენების საკითხები;
- დაგეგმილი გამწმენდი სალექარის ტექნიკური პარამეტრები, გაწმენდის ეფექტურობა;
- რეზერვუარების მოწყობასთან დაკავშირებული საკითხები, რეზერვუარის ტიპი, რაოდენობა და მოცულობები;
- ტერიტორიის მიმდებარედ სამელიორაციო არხის (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) შესახებ ინფორმაცია;

- ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების ღონისძიებები (ტექნიკური გადაწყვეტა) ნედლეულის მიმღებ, საწარმოო და პროდუქციის დასაწყობების მოედანზე;
- ნავთობპროდუქტების დაღვრის რისკები და შემარბილებელი ღონისძიებები;
- საწარმოში წარმოქმნილი სახიფათო და არასახიფათო ნარჩენების მართვის გეგმა;
- ნარჩენების დროებითი შენახვის ობიექტ(ებ)ის შესახებ დეტალური ინფორმაცია („სახიფათო ნარჩენების შეგროვების და დამუშავების სპეციალური მოთხოვნების შესახებ” საქართველოს მთავრობის 2016 წლის 29 მარტის N145 დადგენილების შესაბამისად);
- საწარმოში დამუშავების მიზნით მიღებული ნარჩენების ჩამონათვალი კოდების მითითებით და რაოდენობა;
- ნარჩენების აღდგენის/დამუშავების ოპერაციის კოდები;
- ნარჩენების სეპარაციის შესახებ ინფორმაცია;
- ნარჩენებთან უსაფრთხო მოპყრობის ზოგადი მოთხოვნები;
- დასაწყობებულ ნარჩენებზე კონტროლის მეთოდები;
- ნარჩენებისა და ქიმიური ნივთიერებების (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) დასაწყობების პირობების დეტალური აღწერა, ნარჩენების დროებითი შენახვის მეთოდები და პირობები;
- ინფორმაცია ტერიტორიის მიმდებარედ არსებული საწარმოების საქმიანობების შესახებ;

5. საქმიანობის განხორციელების შედეგად გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის:

- ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე საწარმოს საქმიანობის ეტაპზე, გაფრქვევის წყაროები, გაფრქვეული მავნე ნივთიერებები, გაბნევის ანგარიში და სხვა.
- ხმაურის გავრცელება და მოსალოდნელი ზემოქმედება საწარმოს მოწყობის და ექსპლუატაციის ეტაპზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზემოქმედება მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე და შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ბიოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება საწარმოს მოწყობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე;
- ზემოქმედება ზედაპირულ წყლებზე საწარმოს ხაზის მოწყობის და ექსპლუატაციის ეტაპზე, ზედაპირული წყლების დაბინძურების რისკები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ნარჩენების მართვის საკითხები, ნარჩენების წარმოქმნით და გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედება;
- ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკებსა და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების შესახებ;
- მოწყობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი გარემოზე ნეგატიური ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი მონიტორინგის გეგმა;
- გზშ-ს ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;
- საწარმოს განთავსების ტერიტორიის სიტუაციური სქემა (შესაბამისი აღნიშვნებით, ფოტო მასალა);

- სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების ინფორმირებისა და მის მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებებისა და შენიშვნების შეფასება;
- გზშ ანგარიში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში (მათ შორის, კონსულტანტის მიერ);
- გზშ ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული საკითხების შესაბამისად (ერთიანი ცხრილის სახით).

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში შპს „ალფას“ მიერ წარმოდგენილ, გარდაბნის მუნიციპალიტეტში, სოფ. გამარჯვებაში ზეთების გადამამუშავებელი (ნარჩენების აღდგენა) საწარმოს მოწყობა-ექსპლუატაციის პროექტზე **სავალდებულოა გზშ-ს ანგარიში მომზადდეს** წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით.